

Pořadové číslo pro potřeby ÚAP: 24	Obec: STRÁŽ NAD NISOU	Kód obce 544477

DOPLNĚNÍ DAT – AKTUALIZACE V ROCE 2024

V obci byl mezi roky 2014 a 2015 zaznamenán pokles počtu obyvatel o 72. Mezi roky 2016 a 2020 se počet obyvatel zvýšil. V roce 2024 byl zachycen mírný nárůst počtu obyvatel oproti předchozímu období, viz Tab. Stráž nad Nisou- 1.

Tab. Stráž nad Nisou- 1: Přehled vývoje ukazatelů (počet obyvatel) za období 2014 až 2024

Ukazatel	2014	2015	2016	2020	2024	změna
Počet obyvatel *	2 263	2 335	2 339	2 377	2 400	nárůst

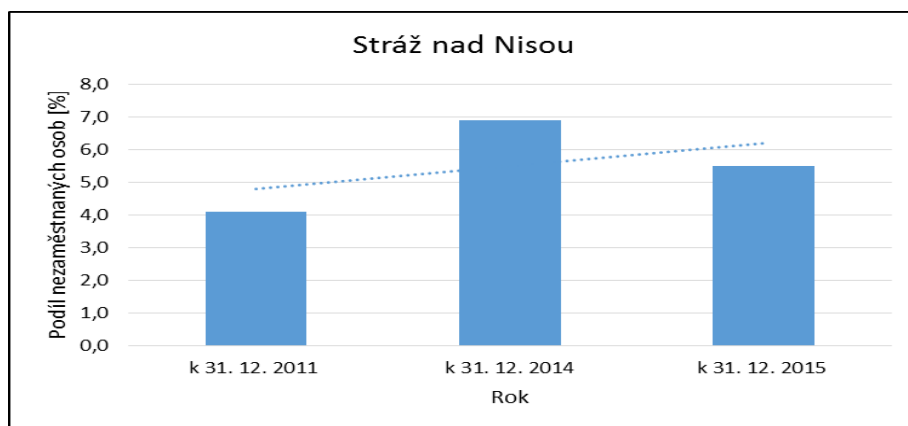
* Údaj vyhodnocován k 1. 1.

Zdroj: vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

I. EKONOMICKÁ ZÁKLADNA

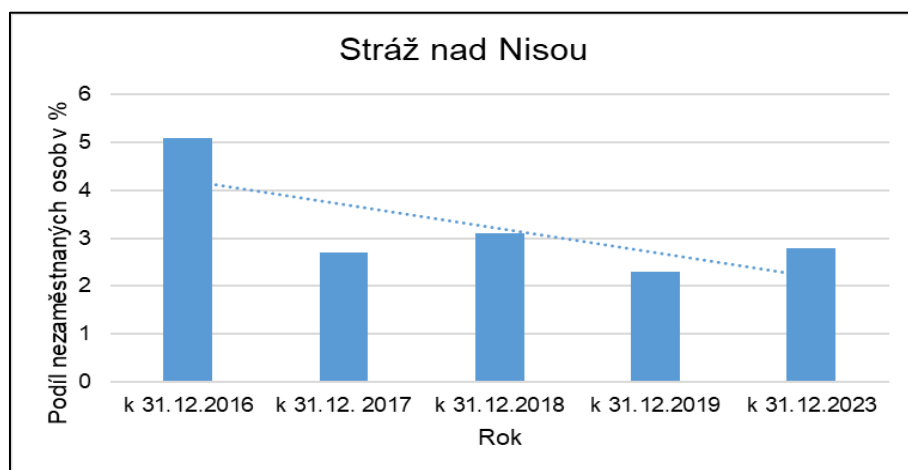
Zaměstnanost

Od roku 2012 došlo ke změně ukazatelů specifikujících problematiku zaměstnanosti na úrovni obcí, viz metodika a souhrnná zpráva (2016). Na národní úrovni (ČSÚ) je sledován od roku 2014 nový ukazatel „podíl nezaměstnaných osob“. Na základě toho je na Graf Stráž nad Nisou- 1 a Graf Stráž nad Nisou- 2 nově uveden vývoj ukazatele podílu nezaměstnaných osob v %.

Graf Stráž nad Nisou- 1: Vývoj podílu nezaměstnaných osob k 31.12. v letech 2011 – 2015 v [%]

Zdroj: vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

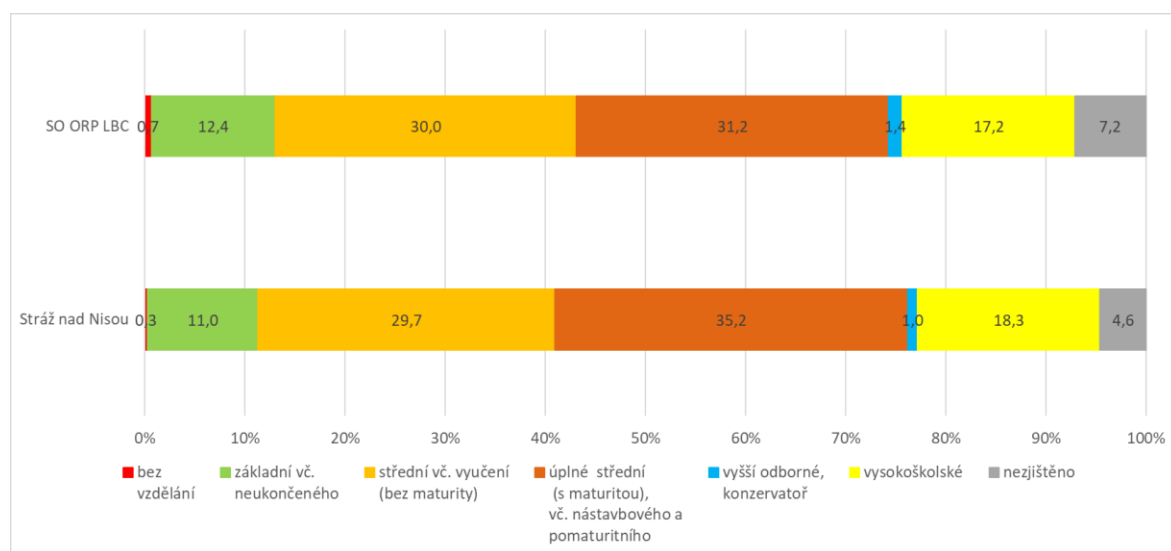
Graf Stráž nad Nisou- 2: Vývoj podílu nezaměstnaných osob k 31.12. v letech 2016 – 2023 v [%]

Zdroj: vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

K 31.12.2019 nezaměstnanost klesla na 2,3 %. K 31.12.2023 došlo k mírnému nárůstu nezaměstnanosti na 2,8 %.

Vzdělanostní struktura

Při Sčítání 2021 bylo zjištěno nejvyšší dosažené vzdělání u 340 obyvatel obce 15letých a starších, tj. 18,3 %. U dalších 86 obyvatel, tj. 4,6 %, zjištěno nebylo. Alespoň úplné střední vzdělání s maturitou nebo vyšší vzdělání mělo v obci Stráž nad Nisou 54,4 % obyvatel. Lidé se středním vzděláním nebo vyučením bez maturity tvoří 29,7 % obyvatel obce, s úplným středním vzděláním s maturitou cca 35,2 %. Viz Graf Stráž nad Nisou 3.

Graf Stráž nad Nisou- 3: Vzđelanostní struktura obyvatel starších 15 let v roce 2021 v [%]

Zdroj: vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

Bez vzdělání: Obec Stráž nad Nisou eviduje 0,3 % obyvatel bez vzdělání, zatímco v SO ORP Liberec je to vyšší podíl 0,7 %.

Základní vzdělání (vč. neukončeného): Obec Stráž nad Nisou eviduje 11 % obyvatel s tímto typem vzděláním, což je o něco méně než v SO ORP Liberec (12,4 %).

Střední vzdělání bez maturity: Ve Stráži nad Nisou evidují srovnatelný podíl obyvatel s tímto typem vzdělání jako v SO ORP Liberec.

Úplné střední vzdělání (s maturitou): V obci Stráž nad Nisou je 35,2 % obyvatel s maturitou, což je o více než v SO ORP Liberec.

Vyšší odborné vzdělání a konzervatoř: V obci Stráž nad Nisou je menší podíl obyvatel s tímto vzděláním než v SO ORP Liberec.

Vysokoškolské vzdělání: Graf ukazuje, že v obci Stráž nad Nisou je podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním mírně vyšší než v SO ORP Liberec.

Nezjištěno: Stráž nad Nisou má podíl nezjištěného vzdělání (4,6 %), což je nižší podíl než v SO ORP Liberec (7,2 %).

Celkové hodnocení ukazuje, že Stráž nad Nisou vykazuje lepší výsledky v některých kategoriích vzdělání (např. úplné střední vzdělání a vysokoškolské vzdělání).

II. EKONOMICKÁ AKTIVITA

Dle databáze registru ekonomických subjektů (ARES) se v obci v září 2020 nachází 700 ekonomických subjektů, z čehož je jeden veden v likvidaci. Dle databáze Magnus web se v obci k září 2020 nachází celkem 725 ekonomických subjektů. Databáze Magnus web již nezobrazuje počet aktivních a neaktivních podniků, proto je poslední sloupec v roce 2020 prázdný. Oproti roku 2014 došlo k nárůstu

aktivních ekonomických subjektů, a to o 17 jednotek, viz Tab. Stráž nad Nisou- 2. Dle databáze registru ekonomických subjektů (ARES) se v obci k srpnu 2024 nacházelo 673 ekonomických subjektů, z čehož je 5 evidováno v likvidaci. Informace o počtu aktivních a neaktivních podniků již není k roku 2024 dostupná. Lze předpokládat, že důvodem je dostupnost údaje ve vazbě na změnu v podnikatelském prostředí, která proběhla v roce 2023. Od začátku roku 2023 musejí nejen právnické ale i všechny podnikající fyzické osoby používat datovou schránku. V případě, že si ji podnikatelé k 31. 3. 2023 sami nezřídili, stát jim ji vytvořil automaticky. Na základě toho došlo v ČR celkově k poklesu počtu ekonomických subjektů. V případě obce Stráž nad Nisou došlo ke změně počtu ekonomických subjektů oproti předchozím obdobím, oproti roku 2020 se jedná o snížení cca 8 %.

Tab. Stráž nad Nisou- 2: Přehled vývoje počtu ekonomických subjektů v obci

	2010		2012		2014		2016		2020		2024
	celkem	z toho aktivní	celkem	z toho aktivní	celkem	z toho aktivní	celkem	z toho aktivní	celkem	z toho aktivní	celkem
četnost ekonomických subjektů v obci	851	692	828	669	928	685	1164	702	725	-	673

Zdroj: databáze MF ARES 2010, 2012, 2014, 2016, 2020, 2024 Magnus web 2016, 2020

Největší firmy působí v odvětví automobilového a elektrotechnického průmyslu a ve stavebnictví. Dle počtu zaměstnanců se většinou jedná o malé a střední podniky. Dle údajů z obchodního rejstříku lze konstatovat přestěhování významné firmy z Hejnic do obce Stráže nad Nisou, a to podniku KNORR – BREMSE Systémy pro užitková vozidla ČR, s. r. o., jenž se svými 691 zaměstnanci řadí mezi velké podniky. Mezi další významné firmy patří PEKM Kabeltechnik s.r.o. a LITES Liberec s. r. o. viz Tab. Stráž nad Nisou- 3.

Tab. Stráž nad Nisou- 3: Přehled firem s největším počtem zaměstnanců

HI. předmět podnikání CZ-NACE	HI. předmět podnikání	Firma	Sídlo	Počet zaměstnanců					Komentář ke změně k 16. 9. 2024
				2010	2014	2016	2020	2024	
293200	Výroba ostatních dílů a příslušenství pro motorová vozidla	KNORR-BREMSE Systémy pro užitková vozidla ČR, s.r.o.	463 03 Stráž nad Nisou, Svárovská 700	-	250 - 499	250 - 499	250 - 499	500 - 999	Dohledána konkrétní hodnota 624 zaměstnanců.
293100	Výroba elektrického a elektronického zařízení pro motorová vozidla	PEKM Kabeltechnik s.r.o.	463 03 Stráž nad Nisou, Svárovská 698	250 - 499	250 - 499	250 - 499	250 - 499	250 - 499	Dohledána konkrétní hodnota 399 zaměstnanců.
293200	Výroba ostatních dílů a příslušenství pro motorová vozidla	GRUPO ANTOLIN BOHEMIA, a.s.	463 03 Stráž nad Nisou, Svárovská 696	-	-	-	250 - 499	250 - 499	Beze změny
281100	Výroba motorů a turbín, kromě motorů pro letadla, automobily a motocykly	CNC TVAR s.r.o.	463 03 Stráž nad Nisou, Kateřinská 235	-	-	-	100 - 199	100 - 199	Beze změny
263000	Výroba komunikačních zařízení	LITES Liberec s.r.o.	463 03 Stráž nad Nisou, Oblouková 135	-	50 - 99	50 - 99	50 - 99	50 - 99	Dohledána konkrétní hodnota 61 zaměstnanců.

000000	Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona	LICON s.r.o.	463 03 Stráž nad Nisou, Svárovská 699	-	-	-	50 - 99	50 - 99	Beze změny
432100	Elektrické instalace	LITES-MaS, s.r.o.	463 03 Stráž nad Nisou, Oblouková 135	25 - 49	20 - 24	25 - 49	25 - 49	25 - 49	Beze změny
683200	Správa nemovitostí na základě smlouvy nebo dohody	PRECYS s.r.o.	463 03 Stráž nad Nisou, Kateřinská 235	-	-	-	10 - 19	10 - 19	Beze změny
139200	Výroba konfekčních textilních výrobků, kromě oděvů	DIMATEX CS, spol. s.r.o.	463 03 Stráž nad Nisou – Svárov, Stará 24	-	-	-	20 - 24	25 - 49	Dohledána konkrétní hodnota 26 zaměstnanců.
222300	Výroba plastových výrobků pro stavebnictví	HRÁDEK s.r.o.	463 03 Stráž nad Nisou, Londýnská 61	25 - 49	10 - 19	20 - 24	20 - 24	10 - 19	Pokles počtu zaměstnanců
422110	Výstavba inženýrských sítí pro kapaliny	JOSTAV spol. s r.o.	463 03 Stráž nad Nisou, Studánecká 74	20 - 24	20 - 24	20 - 24	20 - 24	20 - 24	Dohledána konkrétní hodnota 24 zaměstnanců.

Zdroj: databáze MF ARES 2010, 2014, 2016, 2020, 2024 Magnus web 2014, 2016, 2020, webové stránky jednotlivých firem

Pozn. V dotazníkovém šetření 2014 byla uvedena také firma Benteler, která má pobočku ve Stráži nad Nisou. Též byla uvedena firma Fi.Bi.Li., s.r.o. se sídlem v Kolíně, ale s pobočkou ve Stráži nad Nisou, Retex s. r. o, jenž sídlí ve Strážišti (okres Mladá Boleslav), LITES Liberec s. r. o. a Hrádek s. r. o.

Zemědělská výroba: Zemědělskou výrobu v obci zastupuje 1 honební společenstvo, 2 myslivecká sdružení, celkem 26 podnikatelů převážně fyzických osob. Většina z nich se specializuje na poskytování podpůrných činností pro zemědělství a na chov zvířat pro zájmový chov. Dva subjekty se věnují rovněž lesnictví a těžbě dřeva.

Těžba a dobývání: Dle dotazníkového šetření realizovaného v roce 2020 se v okolí obce nenachází žádný ekonomický subjekt, který by se věnoval těžbě nebo dobývání.

Z hlediska významnosti zaměstnavatelů jsou v tabulce Stráž nad Nisou- 4 uvedeny výsledky vyhodnocení podílu ekonomických subjektů dle intervalů počtu zaměstnanců, a to v kategoriích:

- Bez zaměstnanců, nebo neuvedeno, zde je vysloven předpoklad, že daný subjekt přináší obživu alespoň jeho majiteli.
- Drobný zaměstnavatel do 10 zaměstnanců (1 – 9).
- Malý zaměstnavatel do 50 zaměstnanců (10 – 49).
- Střední zaměstnavatel do 250 zaměstnanců (50 – 250).
- Velký zaměstnavatel 250 a více zaměstnanců.

Tab. Stráž nad Nisou- 4: Významní zaměstnavatelé dle podílu ekonomických subjektů

Kategorie zaměstnavatele	Stráž nad Nisou (okres Liberec)	SO ORP Liberec	okres Liberec	Liberecký kraj	Česká republika
2013 (před změnou v r. 2023)	%	%	%	%	%
BEZ/NEUVEDENO	89,25	91,47	91,73	91,75	89,68
ZAM do 10	8,06	6,77	6,53	6,54	8,25
ZAM do 50	2,09	1,36	1,35	1,33	1,58
ZAM do 250	0,30	0,33	0,33	0,33	0,40
ZAM nad 250	0,30	0,07	0,07	0,06	0,08
DOPOČET	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Je nutné upozornit, že ČSÚ má tyto údaje ve veřejné databázi dostupné pouze před změnou roku 2023, konkrétně **za rok 2013** (novější údaje jsou dostupné pouze na úrovni SO ORP, kraje a ČR, nikoliv za jednotlivé obce). Byly proto připraveny pouze podíly v jednotlivých kategoriích. Jak vyplývá z tabulky Stráž nad Nisou- 4, SO ORP Liberec, okres Liberec a Liberecký kraj mají velmi podobné výsledky. Stráž nad Nisou patří mezi 10 obcí v ORP Liberec (3. v pořadí z nich), které mají nižší podíl ekonomických subjektů založených „jen“ pro vlastní obživu (tj. nemají zaměstnance, nebo údaj neuvádějí), než jaký je udáván pro území ORP Liberec, okres Liberec a Liberecký kraj. Tzn., že zde obyvatelé mají větší šanci získat zaměstnání.

V roce 2024 jsou dostupné pouze údaje pro níže uvedené počty ekonomických subjektů z hlediska charakteristiky právní formy podnikání:

- 131 obchodních společností (s.r.o. a a.s.),
- žádné družstvo,
- žádný státní podnik,
- 466 soukromých podnikatelů (FO) podnikajících dle živnostenského zákona,
- 2 zemědělských podnikatelů (FO),
- 30 soukromých podnikatelů (FO) podnikajících dle jiných zákonů.

Čistý peněžní příjem na obyvatele

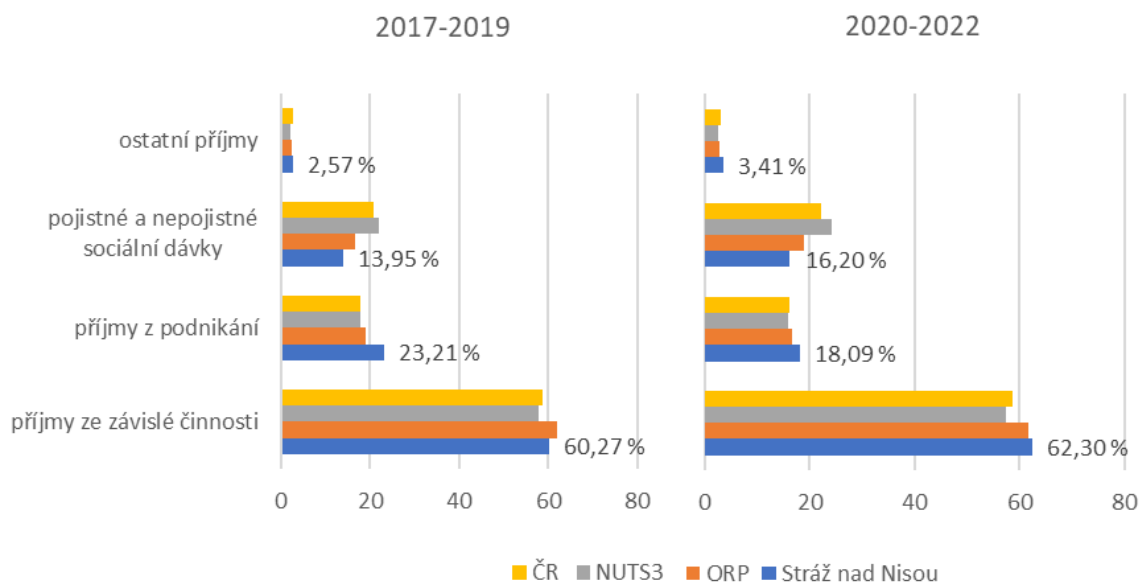
Čisté peněžní příjmy na obyvatele v obci Stráž nad Nisou byly v obou sledovaných obdobích **vyšší** než průměrné příjmy nadřazených územních celků: o 17,69 % (v období 2017-19) a 14,71 % (v období 2020-22) oproti průměru správního obvodu Liberec, o 16,49 % a 11,66 % ve srovnání s Libereckým krajem, o 14,26 % a 8,48 % oproti regionu Severovýchod a o 11,29 % a 5,15 % oproti celostátnímu průměru. Ve srovnání s obdobím 2017–2019 **vzrostly** čisté příjmy obyvatel v obci Stráž nad Nisou o 12,24 %, o jednotky procentních bodů **pomaleji** než v nadřazených regionech.

Tab. Stráž nad Nisou- 5: Čisté peněžní příjmy přepočtené na obyvatele obce Stráž nad Nisou (3letý průměr)

	2017-2019	Prostorová relace	2020-2022	Prostorová relace	% změna v čase
Stráž nad Nisou	227 590 Kč		255 443 Kč		12,24%
SO ORP Liberec	193 385 Kč	117,69%	222 682 Kč	114,71%	-2,98%
NUTS3 Liberecký kraj	195 365 Kč	116,49%	228 764 Kč	111,66%	-4,83%
NUTS2 Severovýchod	199 194 Kč	114,26%	235 477 Kč	108,48%	-5,78%
Česká republika	204 509 Kč	111,29%	242 920 Kč	105,15%	-6,13%

Zdroj: vlastní výpočty na základě Metodiky využití Big Data pro vyhodnocení socio-ekonomické pozice obyvatel v typech území definovaných Strategií regionálního rozvoje 2021+ (certifikováno 8. 6. 2021) s využitím dat ČSSZ, MPSV, MFČR, ČSÚ a MV ČR

Pozn. Prostorová relace je vyjádřena jako poměr průměrných čistých peněžních příjmů obyvatel obce vůči příjmům všech obyvatel vyšších územních celků (ORP, NUTS3, NUTS2 a ČR). Tento ukazatel vyjadřuje, o kolik jsou čisté peněžní příjmy v obci vyšší či nižší než průměr v příslušném vyšším územním celku. Poslední sloupec tabulky (% změna v čase) ukazuje: v první řádce procentuální tempo růstu průměrných čistých peněžních příjmů v obci mezi sledovanými obdobími; v dalších řádcích je uvedeno, o kolik je toto tempo růstu vyšší či nižší než v příslušném vyšším územním celku. Záporná hodnota znamená, že příjmy v obci rostly pomaleji, naopak kladná hodnota ukazuje, že příjmy v obci rostly rychleji než v příslušném vyšším územním celku.

Graf Stráž nad Nisou- 4: Struktura příjmů obyvatel obce Stráž nad Nisou v prostorovém kontextu ORP/NUTS3/ČR

Zdroj: vlastní výpočty na základě Metodiky využití Big Data pro vyhodnocení socio-ekonomické pozice obyvatel v typech území definovaných Strategii regionálního rozvoje 2021+ (certifikováno 8. 6. 2021) s využitím dat ČSSZ, MPSV, MFČR, ČSÚ a MV ČR

Příjmy obyvatel obce Stráž nad Nisou tvoří ze 62,3 % příjmy ze závislé činnosti, z 18,09 % příjmy z podnikání, 16,2 % podíl zaznamenávají pojistné a nepojistné sociální dávky (tj. nemocenská, starobní důchody a sociální dávky), 3,41 % příjmů tvoří ostatní příjmy (z pronájmu, kapitálového majetku apod.). Struktura příjmů se oproti předcházejícímu období 2017 – 2019 mírně změnila ve prospěch příjmů ze zaměstnání, ostatních příjmů z podnikání a pojistných a nepojistných dávek, což pravděpodobně souvisí s vyššími platbami nemocenského pojištění v období koronavirové krize. Vzhledem ke struktuře příjmů v nadřazených územních celcích (ORP/NUTS3/ČR) obec registruje **mírně vyšší** podíl příjmů ze závislé činnosti, podnikání a ostatních příjmů, naopak **významněji nižší** je podíl pojistných a nepojistných dávek na peněžním příjmu obyvatel.

III. STAV A TRENDY VE VYUŽITÍ ÚZEMÍ OBCE

V kapitole je nejprve vyhodnocen stav opuštěných provozních areálů v obci, následně je charakterizováno využití území obce.

Brownfields / Opuštěné výrobní areály a objekty

Dle Národní databáze brownfieldů (CzechInvest, 2024) a dle databáze brownfields Libereckého kraje (ARR, 2024) je evidována jedna lokalita typu brownfield, a to průmyslový areál LITES v Kateřinském údolí (postupně opravován, z větší části využíván, volné plochy nabízeny k pronájmu).

Využití území obce

Způsob využití území v letech 2001 až 2023 vystihuje struktura pozemků, která je uvedena v tab. 6. Největší rozlohu mají zastavěné plochy (30 %) a plochy s trvalým travním porostem (24 %) a lesním porostem (20 %).

Tab. Stráž nad Nisou- 6: Struktura jednotlivých druhů pozemků

Druh pozemku	2001		2012		2015		2018		2023	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Zemědělská půda	266,7	58,8	249,0	54,9	247,7	54,7	245,5	54,2	222,4	49,1
Zahrnuje:										
orná půda	116,7	25,7	108,4	23,9	108,1	23,8	104,8	23,1	46,3	10,2
zahrady	48,7	10,7	52,6	11,6	52,7	11,6	52,9	11,7	67,9	15,0
sady	0,0	0,0	1,6	0,4	1,0	0,2	1,0	0,2	0,0	0,0
chmelnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
vinice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
trvalý travní porost	101,3	22,4	86,4	19,1	85,9	18,9	86,8	19,2	108,2	23,9
Lesní půda	87,7	19,4	89,9	19,8	89,9	19,8	89,9	19,8	89,6	19,8
Vodní plochy	5,5	1,2	5,5	1,2	5,5	1,2	5,6	1,2	5,4	1,2
Zastavěné a ostatní plochy	93,3	20,6	108,8	24,0	109,8	24,2	112,2	24,8	135,9	30,0
Celková výměra	453,3	100,0	453,3	100,0	453,2	100,0	453,2	100,0	453,2	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

Změnu využití území v jednotlivých kategoriích pozemků v obci mezi rokem 2001 a 2023 vystihuje **index změny využití území**, který dosáhl hodnoty 15,54 %. Ve sledovaném období došlo ke změnám využití na více jak 15 % celkové rozlohy obce, tedy na cca 70 ha země.

Jak se změny projevily ve struktuře pozemků, je patrné z tab. 7, kde jsou uvedeny relativní změny v charakteru využití vybraných druhů pozemků. Z environmentálního hlediska dochází k nepříznivému záboru zemědělské půdy a k jejímu zastavování. Proces urbanizace krajiny je identifikovaný jako dominantní proces z hlediska krajinotvorné činnosti v celém sledovaném období, dosahuje střední intenzity. Přínosem pro udržitelný rozvoj je zatravnění orné půdy, tzn. změna ve struktuře zemědělské půdy.

Tab. Stráž nad Nisou- 7: Relativní změna vybraných druhů využití pozemků

Druh pozemku	Změna využití (2001-2023)		Změna využití (2018-2023)	
	%	ha	%	ha
Zemědělská půda	-16,61	-44,29	-9,43	-23,12
Orná půda	-60,29	-70,34	-55,80	-58,48
Zahrady	39,51	19,23	28,34	15,00
Sady	x	0,00	-100,00	-1,00
Trvalý travní porost	6,73	6,82	24,60	21,36
Lesní půda	2,15	1,88	-0,34	-0,30
Vodní plochy	-2,11	-0,12	-3,52	-0,20
Zastavěné plochy a ostatní	45,55	42,51	21,07	23,65

Pozn. Zelená barva – plocha stabilní z hlediska udržitelnosti rozvoje území; oranžová barva – plocha nestabilní

Zdroj: Vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

Ekologická stabilita (vyjádřená jako podíl stabilních a nestabilních ploch) řešeného území, vyjádřená pomocí koeficientu ekologické stability (KES), dosahovala v roce 2023 výše 1,49 (tab. 8). Hodnota KES obce Stráž nad Nisou je těsně nad hranicí udržitelnosti (která je 1) a podle Míchala (1994) se tak jedná o krajinu na pomezí krajiny intenzivně využívané ekologicky labilní a krajiny vyvážené, ve které jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami. Od roku 2001 do roku 2019 docházelo k poklesu KES především vlivem záboru zemědělské půdy pro účely zástavby. Výrazný podíl

zastavěného území, tj. ekologicky nestabilních ploch, je od roku 2019 částečně kompenzován navýšováním rozlohy travních porostů (ekologicky stabilních ploch), které nahrazují ornou půdu (tj. nestabilní plochu), což se projevuje navýšením hodnoty KES. Do budoucna je žádoucí věnovat zvýšenou pozornost ochraně zemědělské půdy a nezastavěného území vůbec, nepodléhat tlakům investorů a developerů a snažit se rozumně sladit požadavky ekonomického a udržitelného rozvoje území.

Tab. Stráž nad Nisou- 8: Koeficient ekologické stability (KES)

Rok	Stabilní plochy	Nestabilní plochy	KES
2001	243,25	210,00	1,1583
2002	243,17	210,06	1,1576
2003	243,22	210,03	1,1580
2004	244,69	208,55	1,1733
2005	244,88	208,37	1,1752
2006	245,13	208,11	1,1779
2007	246,16	207,09	1,1887
2008	246,14	207,10	1,1885
2009	243,30	209,94	1,1589
2010	242,64	210,61	1,1521
2011	236,73	216,53	1,0933
2012	236,09	217,17	1,0871
2013	236,23	217,02	1,0885
2014	235,35	217,90	1,0801
2015	235,07	218,18	1,0774
2016	234,70	218,60	1,0737
2017	233,00	220,30	1,0576
2018	236,20	217,00	1,0885
2019	271,23	182,01	1,4902
2020	275,60	177,65	1,5514
2021	274,73	178,51	1,5390
2022	271,71	181,53	1,4968
2023	271,06	182,18	1,4879

Zdroj: Vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

Ekonomické aktivity dle CZ-NACE v návaznosti na kreativní a kulturní odvětví (KKO)

Na základě metodiky mapování KKO (Baleka et al., 2016) jsou dle evidované CZ-NACE vymezeny oblasti činností zahrnovaných pod KKO z hlediska toho, zda spadají pod:

- kulturní a umělecké jádro (výtvarné a scénická umění, kulturní dědictví, umělecká řemesla), dále pod tzv.
- kulturní odvětví (film a video, hudba, TV, rozhlas, knihy) a tzv.
- kreativní odvětví (design, architektura, reklama).

Kulturně kreativní odvětví byla vyhodnocena ve vazbě na projekt KKO Liberecký kraj (plnění výzvy č. 0232/2022 na tvorbu strategických materiálů v oblasti rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví, jež je vyhlášena v rámci Národního plánu obnovy Ministerstvem kultury ČR. Výzva je vypsána v rámci programu Rozvoj regionálního kulturního a kreativního sektoru). V rámci daného projektu, jehož část mapování realizuje tým Ekonomické fakulty TUL od září 2023 do března 2025, bylo vymezeno následujících 7 oblastí významných z hlediska četnosti ekonomických subjektů. Tato odvětví byla dále pro studii MML podrobena analýze na základě dat ČSÚ – VDB (2024), kdy byly dohledány údaje

o zastoupení daných oblastí v obcích SO ORP Liberec dle CZ-NACE na úrovni alespoň 2 míst číselného kódu. Jedná se o následující oblasti:

1. umělecké řemeslo – sklářství = 1 subjekt
2. umělecké řemeslo – výroba klenotů a bižuterie = 6 subjektů
3. architektura = 18 subjektů
4. film a video/gaming, = 2 subjekty
5. vzdělávání (potenciál pro umělecké – ZUŠ, SŠ, VŠ) = 19 subjektů
6. scénické umění se zaměřením na divadlo a hudbu = 1 subjekt
7. výtvarné umění = 23 subjektů

Vyjíždka obyvatel z obce za zaměstnáním a do škol

Jako hlavní zdroj dat o vyjíždce obyvatelstva jednotlivých obcí byly použity výsledky ze sčítání lidu z roku 2021. Obyvatelstvo obce Stráž nad Nisou vyjíždí za zaměstnáním i do škol zejména do Liberce.

IV. POTENCIÁL ROZVOJE OBCE

V následujících tabulkách (viz Tab. Stráž nad Nisou- 9) je předložen přehled vývoje ukazatelů za období let 2006, 2009, 2011, 2014, 2018 a 2022 v dílčích oblastech (faktorech). V posledním sloupci je vždy uvedeno hodnocení vývoje ukazatele oproti předchozímu monitorovacímu období s ohledem na to, zda se jedná o maximalizační typ (čím vyšší hodnota ukazatele, tím lepší stav) nebo minimalizační typ (čím menší hodnota ukazatele, tím lepší stav).

Komentáře k tab. Stráž nad Nisou- 9

V roce 2022 došlo oproti roku 2018 ke snížení registrované nezaměstnanosti. Přetrvává trend stárnutí populace. Průměrný věk obyvatel obce vzrostl na 40,74 roku, což je méně než průměrný věk obyvatel České republiky z roku 2021 (42,70 roku dle SLDB 2021). Hodnota indexu stáří 0,94 v obci v roce 2022 byla významně nižší než hodnota na úrovni SO ORP Liberec (1,19) nebo celé ČR (1,26) – v obci je početní převaha dětí nad seniory od 65 let výše. Nicméně ukazatel indexu stáří od roku 2009 v čase stále roste, což je trend platný pro vývoj v rámci celé ČR, znamená to, že se počet seniorů ve věku od 65 let výše zvyšuje rychleji, než jak rychle roste počet dětí. Počet dětí ve věku 3–5 let na 1 mateřskou školu vzrostl o 1. Intenzita přírůstku obyvatelstva za 5 let se nezměnila a indikuje minimální převis celkového přírůstku obyvatelstva nad jeho úbytkem. V oblasti bytové výstavby došlo k rozvoji, počet nově dokončených bytů za 5 let na 1 000 obyvatel vzrostl cca o 6 na celkem 19. Ve dvou posuzovaných ukazatelích faktoru osídlení, které hodnotí hustotu zalidnění, je zřejmý protichůdný vývoj. Index ekonomického zatížení obyvatelstva za rok 2022 se mírně zvýšil (na 0,62), tudíž se zhoršil i poměr mezi počtem osob ekonomicky neaktivních (seniorů a dětí) a počtem obyvatel v produktivním věku. Ve struktuře ekonomiky za poslední období nedošlo k podstatným změnám, podíl aktivních subjektů ve službách vzrostl na 66 %, podíl subjektů v zemědělství a lesnictví tvoří 4 %). Z hlediska faktoru ekonomické aktivity došlo ke zlepšení: zvýšení jak podílu soukromých podnikatelů (na 38 %), tak i podílu ekonomických subjektů (na 48 %) na populaci ve věku 15–64 let.

Tab. Stráž nad Nisou- 9: Přehled vývoje ukazatelů za období let 2006, 2009, 2011, 2014, 2018 a 2022

1. Faktor nezaměstnanosti

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Dlouhodobá nezaměstnanost [%]	4,94	1,23	2,10	2,78	0,21	-	-
Tlak na pracovní místa	5,56	10,47	4,28	5,83	-0,41	0,14	zhoršení
Registrovaná nezaměstnanost [%]	9,26	11,09	6,02	6,93	0,46	0,03	zlepšení
Účast voličů při volbách do PS PČR [%]	68,21	69,74	69,74	0,65	67,63	-	-

2. Faktor atraktivity místa bydlení

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Intenzita přírůstku obyvatelstva za 5 let	0,08	0,10	0,07	0,10	0,01	0,01	beze změny
Průměrný věk obyvatel	38,48	38,87	39,03	39,00	39,86	40,74	zhoršení
Počet dokončených bytů za 5 let [1000 obyv.]	-	30,63	40,82	23,55	13,29	19,00	zlepšení
Průměrná obytná plocha dokončeného bytu [m ²]	48,12	103,81	10,13	10,73	85,31	-	-

3. Faktor osídlení

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Obecná hustota zalidnění [obyv./km ²]	448,32	463,10	464,87	515,23	464,87	527,00	zlepšení
Specifická hustota zalidnění (zast. plocha) [obyv./km ²]	9144,87	7746,85	7265,52	7655,74	6794,52	6215,00	zhoršení

4. Faktor věkové struktury obyvatelstva

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Počet obyvatel ve věku 3–5 let na 1 mateřskou školu	52	51	85	92	90	91	min. zlepšení
Průměrný věk obyvatel	38,48	38,87	39,03	39	39,86	40,74	zhoršení
Průměrná obytná plocha dokončeného bytu [m ²]	48,12	103,81	10,13	10,73	85,31	-	-
Index stáří	0,66	0,67	0,69	0,76	0,88	0,94	zhoršení
Index ekonomického zatížení obyvatelstva	0,34	0,37	0,40	0,51	0,58	0,62	zhoršení

5. Faktor občanské vybavenosti

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Podíl lůžek v hotelech a penzionech na celkové kapacitě HUZ	-	-	-	-	-	-	-
Počet obyvatel na ordinaci praktického lékaře	677,33	687,00	1053,50	1185,50	1053,50	1194,50	zlepšení
Počet obyvatel na ambulantní zdravotnické zařízení	508	515,25	-	-	-	-	-
Počet lékáren na 1000 obyvatel	0	0	0	-	-	-	-
Počet obyvatel ve věku 3–5 let na 1 mateřskou školu	52	51	85	92	90	91	zlepšení
Počet obyvatel ve věku 6–14 let na 1 základní školu*	173	103	204	258	278	307	zlepšení
Počet obyvatel ve věku 15–19 let na 1 střední školu*	-	-	-	-	-	-	-
Průměrná obytná plocha dokončeného bytu [m ²]	48,12	103,81	10,13	10,73	85,31	-	-
Specifická hustota zalidnění (zast. plocha) [obyv./km ²]	9144,87	7746,85	7265,52	7655,74	6794,52	6215,00	zhoršení

* Údaj vyhodnocován jen při existenci zařízení

6. Faktor struktury ekonomiky

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Podíl aktivních subjektů ve službách	0,63	0,59	0,63	0,65	0,62	0,66	min. zlepšení
Podíl aktivních subjektů v zemědělství a lesnictví	0,16	0,02	0,04	0,04	0,04	0,04	beze změny

7. Faktor ekonomické aktivity

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Podíl soukromých podnikatelů na populaci ve věku 15–64 let	0,30	0,33	0,35	0,37	0,19	0,38	zlepšení
Kapacita HUZ [počet lůžek/1000 obyv.]	0	0	-	-	-	-	-
Podíl ekonomických subjektů na populaci ve věku 15–64 let	0,38	0,41	0,42	0,44	0,26	0,48	zlepšení